

Krok po kroku **UMORZENIA NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU SKŁADEK**

**dla
płatników
składek**

**dla przedsiębiorców opłacających
składki za zatrudnionych pracowników**

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Co to jest umorzenie należności z tytułu składek?

Umorzenie należności z tytułu składek to definitywna rezygnacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z ich dochodzenia obecnie i w przyszłości.

UWAGA!

Jeżeli jesteś osobą fizyczną, która prowadzi lub prowadziła działalność gospodarczą, umorzenie należności z tytułu Twoich składek spowoduje, że okres, za jaki składki zostały umorzone, nie zostanie Ci zaliczony do okresu ubezpieczenia przy ustalaniu prawa do renty lub emerytury.

Kiedy ZUS może umorzyć należności z tytułu składek?

ZUS rozpatruje wnioski o umorzenie należności z tytułu składek w oparciu o art. 28 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 121).

- ➔ Art. 28 ust. 1–3 tej ustawy wskazuje, że należności z tytułu składek mogą być umarzone tylko w przypadku ich **całkowitej nieściągalności**.
- ➔ Art. 28 ust. 3a i 3b stanowi, że ZUS może umorzyć należności z tytułu składek **ze względu na stan majątkowy i sytuację rodzinną zobowiązanego** – przepis dotyczy wyłącznie składek należnych za osoby opłacające składki na własne ubezpieczenia.

UWAGA!

Przepisy prawa zabraniają umarzania części składek, które finansują ubezpieczeni. Oznacza to, że ani ZUS, ani inne organy państwa nie mogą podejmować decyzji o umorzeniu tej części składek.

Kiedy mamy do czynienia z całkowitą nieściągalnością?

Całkowita nieściągalność zachodzi, gdy:

- ➔ dłużnik zmarł i nie pozostawił żadnego majątku lub pozostawił ruchomości niepodlegające egzekucji albo pozostawił przedmioty codziennego użytku domowego, których łączna wartość nie przekracza kwoty stanowiącej trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia, i jednocześnie brak jest następców prawnych oraz nie ma możliwości przeniesienia odpowiedzialności na osoby trzecie;

- ➔ sąd oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika lub umorzył postępowanie upadłościowe¹;
- ➔ dłużnik zaprzestał prowadzenia działalności i nie ma majątku, z którego można egzekwować należności, a jednocześnie nie można przenieść odpowiedzialności na jego małżonka, następców prawnych lub inne osoby trzecie²;
- ➔ należności nie zostały zaspokojone w zakończonym postępowaniu likwidacyjnym;
- ➔ wysokość nieopłaconej składki nie przekracza kwoty kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym;
- ➔ naczelnik urzędu skarbowego lub komornik sądowy stwierdził brak majątku, z którego można prowadzić egzekucję;
- ➔ jest oczywiste, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwot przekraczających wydatki egzekucyjne.

Które należności mogą zostać umorzone **jako nieściągalne**, przedstawia poniższy schemat:

Należności z tytułu składek na:		Za osobę prowadzącą działalność składki finansuje		Za zatrudnionych pracowników składki finansuje	
		płatnik	ubezpieczony	płatnik	ubezpieczony
Ubezpieczenia społeczne	emerytalne	x	-	x	x
	rentowe	x	-	x	x
	chorobowe	-	-	-	x
	wypadkowe	x	-	x	-
Ubezpieczenie zdrowotne		x	-	-	x
Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	FP	x	-	x	-
	FGŚP	-	-	x	-
Fundusz Emerytur Pomostowych		x	-	x	-

**TO
NIE MOŻE
ZOSTAĆ
UMORZONE**

**TO
MOŻE
ZOSTAĆ
UMORZONE**

¹ Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. z 2015 r. poz. 233), art. 13 i art. 361 pkt 1.

² Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2015 r. poz. 613).

Kiedy ZUS może umorzyć należności z tytułu składek ze względu na trudną sytuację zobowiązanego?

ZUS może umorzyć należności z tytułu składek, jeżeli wykazesz, że ze względu na stan majątkowy i sytuację rodzinną nie jesteś w stanie opłacić tych należności, ponieważ spowodowałyby to zbyt ciężkie skutki dla Ciebie i Twojej rodziny, w szczególności gdy:

- ➔ opłacenie należności z tytułu składek pozbawiłoby Ciebie i Twoją rodzinę możliwości zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych;
- ➔ poniosłeś straty materialne w wyniku klęski żywiołowej lub innego nadzwyczajnego zdarzenia powodujące, że opłacenie należności z tytułu składek mogłoby pozbawić Cię możliwości dalszego prowadzenia działalności;
- ➔ Twoja przewlekła choroba lub konieczność sprawowania przez Ciebie opieki nad przewlekle chorym członkiem rodziny pozbawiła Cię możliwości uzyskiwania dochodu umożliwiającego opłacenie należności.

Które należności mogą zostać umorzone **ze względu na trudną sytuację finansową zobowiązanego**, przedstawia poniższy schemat:

Należności z tytułu składek na:		Za osobę prowadzącą działalność składki finansuje		Za zatrudnionych pracowników składki finansuje	
		płatnik	ubezpieczony	płatnik	ubezpieczony
Ubezpieczenia społeczne	emerytalne	x	-	x	x
	rentowe	x	-	x	x
	chorobowe	-	-	-	x
	wypadkowe	x	-	x	-
Ubezpieczenie zdrowotne		x	-	-	x
Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	FP	x	-	x	-
	FGŚP	-	-	x	-
Fundusz Emerytur Pomostowych		x	-	x	-

TO NIE MOŻE ZOSTAĆ UMORZONE

TO MOŻE ZOSTAĆ UMORZONE

Co musisz zrobić, aby ubiegać się o umorzenie należności z tytułu składek?

Musisz złożyć wniosek wraz z uzasadnieniem.

Co powinien zawierać wniosek o umorzenie należności z tytułu składek:

- ➔ informację o tym, co chcesz, aby ZUS umorzył (okres zadłużenia, kwota zadłużenia),
- ➔ wskazanie powodów zaprzestania opłacania składek,
- ➔ wyczerpującą informację i uzasadnienie wskazujące, że nie jesteś w stanie uregulować zadłużenia,
- ➔ określenie rodzaju pomocy publicznej, o jaką się ubiegasz, jeżeli nadal jesteś przedsiębiorcą (o pomocy publicznej szerzej piszemy w dalszej części ulotki).

Jakie dodatkowe dokumenty powinieneś dołączyć do wniosku:

- ➔ wszelką dokumentację potwierdzającą brak możliwości nawet częściowego uregulowania zadłużenia,
- ➔ wszelką dokumentację obrazującą Twoją kondycję finansową oraz możliwości płatnicze,
- ➔ dokumentację potwierdzającą Twój stan zdrowia lub konieczność sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny, jeżeli ubiegasz się o umorzenie z tych względów,
- ➔ dokumenty dotyczące pomocy publicznej – jeżeli nadal jesteś przedsiębiorcą.

UWAGA!

Jeśli ubiegasz się o umorzenie Twoich składek ze względu na trudną sytuację finansową, to na Tobie spoczywa obowiązek udokumentowania aktualnej sytuacji finansowej i zdrowotnej.

Jak możesz złożyć wniosek:

- ➔ **p i s e m n i e** – za pośrednictwem poczty lub firmy kurierskiej bądź osobiście w każdej jednostce ZUS,
- ➔ **u s t n i e** d o p r o t o k o ł u (w jednostce ZUS) – protokół powinien być podpisany przez Ciebie oraz przez pracownika ZUS, który go sporządził,

- ➔ elektronicznie – za pomocą portalu pod adresem pue.zus.pl, który jest częścią Platformy Usług Elektronicznych ZUS (PUE). Aby wysłać wnioski do ZUS i otrzymywać odpowiedzi za pośrednictwem portalu, czyli skrzynki podawczej ZUS, musisz posiadać profil PUE oraz podpis elektroniczny, czyli bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany przy użyciu kwalifikowanego certyfikatu albo podpis elektroniczny potwierdzony profilem zaufanym elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej (ePUAP). Jeśli nie posiadasz profilu PUE, najpierw powinieneś zarejestrować się na pue.zus.pl, a następnie w ciągu 7 dni udać się do dowolnej jednostki ZUS w celu zaufania (czyli uwierzytelnienia) swojego profilu. W jednostce ZUS możesz również bezpłatnie uzyskać podpis elektroniczny potwierdzony profilem zaufanym ePUAP. Jeśli posiadasz już profil zaufany ePUAP lub certyfikat kwalifikowany, możesz sam za ich pomocą uwierzytelić swój profil PUE podczas rejestracji na portalu i wówczas wizyta w placówce ZUS nie jest konieczna. Więcej informacji na ten temat znajdziesz na stronie pue.zus.pl lub www.zus.pl.

U W A G A !

Składając wniosek o umorzenie należności z tytułu składek, możesz wskazać, aby ZUS przesłał Ci w formie elektronicznej wykaz dokumentów wymaganych do rozpatrzenia sprawy. Koniecznie podaj wówczas swój adres e-mail. Pracownik ZUS ustali, jakie dokumenty powinieneś złożyć i prześle ich wykaz na ten adres.

Kiedy ZUS może pozostawić Twój wniosek bez rozpoznania?

Jeżeli pomimo wezwania nie złożysz w wyznaczonym przez ZUS terminie informacji o rodzaju pomocy publicznej, o jaką się ubiegasz, lub związanych z danym rodzajem pomocy publicznej dokumentów.

W jakiej formie ZUS rozstrzyga w sprawie umorzenia należności z tytułu składek?

W formie decyzji administracyjnej, od której przysługuje prawo wystąpienia z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy. Na ostateczną decyzję Zakładu przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

UWAGA!

Wojewódzki Sąd Administracyjny nie jest uprawniony do badania, czy należności powinny zostać umorzone, a jedynie czy sprawa była rozpatrywana zgodnie z obowiązującymi procedurami administracyjnymi.

Co to jest pomoc publiczna?

Przepisy dotyczące pomocy publicznej mają zastosowanie tylko do przedsiębiorców, tj. osób prowadzących działalność gospodarczą, w chwili ubiegania się o ulgę lub umorzenie.

UWAGA!

ZUS nie udziela pomocy w formie przekazania przedsiębiorcy środków pieniężnych. ZUS udziela pomocy w formie: umorzenia należności z tytułu składek, rozłożenia należności z tytułu składek na raty lub odroczenia terminu płatności składek bieżących.

Pomoc publiczna to taka pomoc, która spełnia łącznie cztery warunki:

- ➔ udzielana jest przez państwo – w tym przypadku ZUS,
- ➔ stanowi korzyść dla przedsiębiorcy, ponieważ pomoc jest udzielana przez ZUS na lepszych warunkach niż oferowane na rynku, np. w banku,
- ➔ ma charakter selektywny, czyli nie otrzymują jej wszyscy przedsiębiorcy,
- ➔ zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji oraz wpływa negatywnie na wymianę handlową między państwami członkowskimi Unii Europejskiej – dlatego musi być monitorowana.

Jakich rodzajów pomocy publicznej może udzielić ZUS:

- ➔ pomocy *de minimis*,
- ➔ pomocy mającej na celu naprawę szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi nadzwyczajnymi zdarzeniami,
- ➔ pomocy na restrukturyzację.

Kiedy ZUS może udzielić pomocy *de minimis*?

Gdy łączna wartość pomocy *de minimis* udzielanej Ci jako przedsiębiorcy nie przekracza 200 000 euro w okresie 3 lat podatkowych.

UWAGA!

- Odrębne progi pomocy de minimis obowiązują w sektorze:*
- *drogowego transportu towarów – 100 000 euro w okresie 3 lat podatkowych,*
 - *rybołówstwa i akwakultury – 30 000 euro w okresie 3 lat podatkowych + ustalony dla Polski górny limit krajowy (łączna kwota pomocy de minimis przyznanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w tym sektorze) – 41 330 000 euro w okresie 3 lat podatkowych,*
 - *rolnictwa – 15 000 euro w okresie 3 lat podatkowych + ustalony dla Polski górny limit krajowy (łączna kwota pomocy de minimis przyznanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w tym sektorze) – 225 700 000 euro.*

Jakie dokumenty trzeba złożyć przy ubieganiu się o pomoc de minimis?

- ➔ Wszystkie zaświadczenia o pomocy *de minimis*, jakie otrzymałeś w roku, w którym ubiegasz się o pomoc, oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat (może być to również Twoje oświadczenie o wielkości pomocy *de minimis* otrzymanej w tym okresie albo oświadczenie, że nie otrzymałeś pomocy *de minimis* w tym okresie).
- ➔ „Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc *de minimis*” (druk formularza dostępny w ZUS oraz pod adresem www.uokik.gov.pl/wzory_formularzy_pomocy_de_minimis.php).
- ➔ „Formularz informacji przedstawianych przez wnioskodawcę” – w przypadku ubiegania się o pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie, (druk formularza dostępny w ZUS oraz na stronie www.dziennikustaw.gov.pl/D2010121081001.pdf).

Kiedy ZUS może udzielić pomocy na naprawę szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi nadzwyczajnymi zdarzeniami?

ZUS może udzielić takiej pomocy, gdy:

- ➔ poniósłeś szkodę,
- ➔ pomiędzy poniesioną szkodą a klęską żywiołową lub innym nadzwyczajnym zdarzeniem istnieje bezpośredni związek przyczynowy,
- ➔ celem pomocy jest przywrócenie stanu sprzed klęski żywiołowej lub innego nadzwyczajnego zdarzenia (a nie rozwój firmy lub zapobieżenie stratom, które mogą dopiero nastąpić).

Kłęska żywiołowa to np. powódź, susza, lawina, trzęsienie ziemi. Inne nadzwyczajne zdarzenie to np. strajk, atak terrorystyczny.

Wysokość strat wyrządzonych przez kłęski żywiołowe lub inne nadzwyczajne zdarzenia musi być precyzyjnie oszacowana i udokumentowana. ZUS może w tej sytuacji udzielić pomocy, ale tylko do wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy poniesionymi stratami a otrzymanym odszkodowaniem.

PRZYKŁAD *Jeżeli:*

- oszacowane straty wynoszą 1 000 000 zł,
 - otrzymane odszkodowanie wynosi 200 000 zł,
- to umorzenie należności z tytułu składek może nastąpić do kwoty 800 000 zł.

Jakie dokumenty trzeba złożyć przy ubieganiu się o pomoc na naprawę szkód spowodowanych kłęskami żywiołowymi lub innymi nadzwyczajnymi zdarzeniami:

- ➔ oświadczenie o nieotrzymaniu pomocy udzielanej na naprawę szkód spowodowanych kłęskami żywiołowymi lub innymi nadzwyczajnymi zdarzeniami – w przypadku nieotrzymania takiej pomocy,
- ➔ dokumentację potwierdzającą wartość poniesionych strat powstałych w wyniku kłęski żywiołowej lub innego nadzwyczajnego zdarzenia oraz kwoty otrzymane z tytułu ubezpieczenia,
- ➔ „Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc inną niż pomoc w rolnictwie lub rybołówstwie, pomoc *de minimis* lub pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie” (druk formularza dostępny w ZUS oraz na stronie www.uokik.gov.pl/wzor_formularza_inna_niz_pomoc_de_minimis.php).

Kiedy ZUS może udzielić pomocy na restrukturyzację?

- ➔ Pomoc na restrukturyzację może być udzielana przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji w rozumieniu Komunikatu Komisji Europejskiej – *Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji* i ma na celu przywrócenie przedsiębiorstwu długookresowej zdolności do konkurowania na rynku.

- Efekty planowanych działań restrukturyzacyjnych powinny być możliwe do osiągnięcia w jak najkrótszym czasie.

UWAGA!

Jeżeli przedsiębiorstwo jest nowo utworzone, tzn. prowadzi działalność krócej niż 3 lata, nie może otrzymać pomocy na restrukturyzację.

Jakie dokumenty trzeba złożyć przy ubieganiu się o pomoc na restrukturyzację:

- oświadczenie o nieotrzymaniu pomocy przeznaczonej na restrukturyzację – w przypadku nieotrzymania takiej pomocy w okresie 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku,
- plan restrukturyzacyjny³,
- „Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc inną niż pomoc w rolnictwie lub rybołówstwie, pomoc *de minimis* lub pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie” (druk formularza dostępny w ZUS oraz na stronie www.uokik.gov.pl/wzor_formularza_inna_niz_pomoc_de_minimis.php).

Gdzie znajdziesz informacje dotyczące umorzenia należności z tytułu składek:

- w każdej jednostce ZUS w sali obsługi klientów,
- na stronach www.zus.pl oraz pue.zus.pl,
- w Centrum Obsługi Telefonicznej (COT): 22 560 16 00⁴ – z telefonów stacjonarnych i komórkowych.

Ulotka ma charakter informacyjny i nie stanowi wykładni prawa.

³ Przykładowy spis treści planu restrukturyzacji został określony w załączniku II „Wzór planu restrukturyzacji” do Komunikatu Komisji Europejskiej – *Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowanych znajdujących się w trudnej sytuacji* (Dz. Urz. UE C 249 z dnia 31 lipca 2014 r.) dostępnym na stronie www.uokik.gov.pl/pomoc_publiczna_2.php w zakładce „Pomoc na ratowanie i restrukturyzację”. Wymagane elementy planu określone zostały w części III.8.B pkt 2.2 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz. Urz. UE L 140 z dnia 30 kwietnia 2004 r.) dostępnego na stronie www.uokik.gov.pl/pomoc_publiczna_2.php w zakładce „Procedura”.

⁴ Koszt połączenia według umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym.

Warszawa, sierpień 2015 r.

www.zus.pl

Platforma Usług Elektronicznych: pue.zus.pl

Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS:

22 560-16-00* dla tel. stacjonarnych i komórkowych

(pon.–pt. w dni robocze w godz. 7.00–18.00)

* koszt połączenia według umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym

Skype: [zus_centrum_obsługi_tel](https://www.skype.com/join/zus_centrum_obsługi_tel) e-mail: cot@zus.pl